

SALGININDA GELİNER AŞAMA VE EĞİTİM KURUMLARININ DURUMU RAPORU

SALGINDA GELİKEN AŞAMA VE EĞİTİM KURUMLARININ DURUMU RAPORU

Kovid-19 salgını dünya çapında hızla yaygınlaşırken, sağlık, eğitim ve çalışma yaşamı başta olmak üzere yaşamın bütün alanlarını olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Salgının dünyanın dört bir yanında hızla yayılmasıyla birlikte 150'yi aşkın ülkede okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm kademelerde eğitim kurumları hızla kapatılmış ve eğitim-öğretime ara verilmiştir.

2020'nin ilk yarısı itibarıyla dünya çapında bütün eğitim kademelerinde bir milyarın üzerinde öğrenci, geleneksel yüz yüze eğitim ortamlarından uzaklaşmıştır. Çeşitli ülkeler eğitim sürecinde yaşanan zorunlu boşluğu 'uzaktan eğitim' uygulamaları ile kapatmaya çalışsa da yaşanan sürecin eğitim sistemleri, öğretmen, öğrenci ve veliler üzerindeki olumsuz etkileri sürmektedir.

Kovid-19 salgınının Türkiye'deki tehlikeli seyri devam ederken, eğitim-öğretim kurumlarının durumu ve okulların açılıp açılmayacağı tartışmaları uzun süredir yürütülmektedir. 18 milyon öğrenci ve 1 milyonu aşkın eğitim emekçisini doğrudan ilgilendiren böylesine önemli bir konuda yapılan tartışmaların eğitim bileşenlerinin dışında, bilimsel zeminden uzak yürütülmesi dikkat çekicidir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), sürecin başından bu yana okulların açılması tartışmalarını demokratik katılım mekanizmalarını hiç işletmeyerek tek başına sürdürmekte ısrar etmektedir.

Eğitim Sen, 12-13 Ağustos tarihlerinde 'Kovid-19 Salgınında Geline Aşama ve Eğitim Kurumlarının Durumu' konulu çevrimiçi bir etkinlik düzenlemiştir. Alanında uzman bilim insanları ve akademisyenlerle salgında gelinen aşama ve salgının seyri, halk sağlığı açısından değerlendirilmiş, alandaki sağlık emekçileri, öğretmenler, eğitim yöneticileri ve idari personel ile yükseköğretim kurumlarında çalışanların karşı karşıya olduğu riskler ve kadın emekçilerin yaşadığı sorunlar farklı yönleriyle ele alınmıştır.

12 Ağustos Çarşamba günü saat 13.30'da yapılan ilk oturumda Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Sinan Adıyaman, TTB Kovid-19 İzleme Kurulu Üyesi ve Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı Prof. Dr. Özlem Kurt Azap, TTB üyesi ve Halk Sağlığı Uzmanı Kayıhan Pala ve SES Eş Başkanı İbrahim Kaya ile Kovid-19 salgınında gelinen son durumun halk sağlığı açısından ne anlama geldiği tartışılmıştır. İkinci oturumda, alanda görev yapan eğitim emekçileri, öğretmenler, eğitim yöneticileri, idari personel ile salgının sürdüğü koşullarda okulların durumu, yaşanan sorunlar ve eksiklikler ile ilgili bilgiler vermiş, eleştiri ve önerilerini belirtmişlerdir.

13 Ağustos Perşembe günü yapılan üçüncü oturumda yükseköğretim kurumları ve bu kurumlarda okuyan öğrenciler açısından salgın koşullarında yüz yüze eğitimin ne kadar mümkün olduğu tartışılmıştır. Dördüncü ve son oturumda ise salgın döneminde kadın emekçilerin yaşadığı sorunlar ve bu sorunların çözümü üzerine tartışmalar yürütülmüştür.

İki günlük çalıştay süresince yürütülen tartışmalar sonucunda ortaya çıkan eleştiri ve öneriler sendikamız tarafından düzenlenerek rapor haline getirilmiştir. Raporun Kovid-19 koşullarında eğitim-öğretim alanında yaşanan sorunlarla ilgili olarak yürütülen tartışmalara ışık tutacağına inanıyor, eğitim ve bilim emekçilerinin, öğrenci ve velilerin endişelerini giderecek adımların en kısa sürede atılmasını talep ediyoruz.

Kovid-19 Salgınında Geline Aşama ve Eğitim Kurumlarının Durumu

Eğitim ve bilim emekçileri ile okulların açılıp açılmamasıyla ilgili tartışmayı merakla takip eden yurttaşlarımız, ülkemizde salgının geldiği aşamayı endişe içinde takip etmektedir. Salgında gelinen aşamanın ne olduğu, bu aşamada eğitim kurumlarının açılıp açılmamasıyla ilgili tartışmanın nasıl devam etmesi gerektiği, nasıl karar alınması gerektiği, eğer eğitim kurumları açılacaksa hangi koşullar yerine getirilerek açılması gerektiği konusunda herkesin kafasında soru işaretleri bulunmaktadır.

Salgınla ilgili mücadeleyi tartışmak, okulların açılması gibi yalnızca 18 milyon öğrenciyi değil, bütün Türkiye'yi ilgilendiren bir sorun konusunda da bütün gerçekleri ortaya koyabilmeyi gerektirmektedir.

'Kovid-19 Salgınında Geline Aşama ve Eğitim Kurumlarının Durumu' çalıştayının birinci oturumuna katılan bilim insanları ve sağlık örgütleri temsilcileri Türkiye'nin salgında mücadelede iyi bir noktada olmadığını somut örnekler vererek belirtmişlerdir.

Bugünkü epidemiyolojik bilgilere bakarak Türkiye'deki birinci dalganın ikinci tepe noktasına hızla yükselmesi söz konusudur. Sağlık Bakanlığı, yayınladığı haftalık durum raporunda olgu sayılarında yüzde 20'nin üstündeki artışı göstermiştir.

Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı resmi veriler ile tabip odalarından gelen veriler, valilerin açıklamaları, bazı sağlık müdürlüklerinin açıklamaları birbiriyle çelişmektedir. Dolayısıyla, resmi vakalara yansıyanın üstünde bir hastalık yüküyle karşı karşıya olduğumuz anlaşılmaktadır.

Okullardaki çocuk ve gençlerde hastalık daha hafif seyreliyor olabilir. Bazı yayınlara göre, okullardaki yayılım çocuklarda ve gençlerde, hastalık daha hafif seyrettiği ve bulaşma daha azmış gibi görüldüğü için, okulların açılmasının riskli olmayabileceği belirtilmektedir. Ancak bunun tam tersini gösteren yayınlar da bulunmaktadır.

Okulların açılmasıyla birlikte hastalığın yayılma olasılığının artacağını düşündüren çok sayıda akademik yayın bulunmaktadır. Örneğin influenza (grip salgını) okullarda, okul döneminde çok sık görülen bir hastalıktır ve öğrencilerden velilere, evlere taşınabilmektedir. Okulların açılmasından etkilenen grup sadece öğrenciler değildir. Öğretmenler, veliler, okullarda çalışan idari personel, kantin görevlileri, servis hizmeti sunanlar vb. gibi birçok farklı grup da risk altındadır. Bu çerçevede bakıldığında okulların açılmasına ilişkin hazırlıkları çok dikkatli gözden geçirmek gerekmektedir.

Henüz alt yapı sorunlarını çözememiş, özellikle kamu okullarındaki sınıflarda çok fazla öğrenci okutmak zorunda kalan bir eğitim sistemi içinde pandeminin nasıl etkiler gösterebileceği sorusuna yanıt aramak gerekmektedir.

Dünyanın çeşitli yerlerinde yeniden açılan okul örnekleri bulunmaktadır. ABD ve İsrail gibi kimi ülkelerde okulların açılması sonrasında salgın yayılımı olduğu için yeniden kapanma söz konusuysa, Hollanda, Belçika, Danimarka ve Finlandiya gibi ülkelerde okullar yeniden açıldığında salgında ciddi bir artış gündeme gelmemiştir. Bu ülkelerde belirlenen temel ilkeler bulunmaktadır. Birincisi, yüz bin kişi başına yeni olgu sayısının 1'in altına düşmesi beklenmiştir. Türkiye'de yedi günlük hız açısından bakıldığında bu oran yüzde 8-10 civarında seyretmektedir. İkinci olarak bu ülkelerde öğrenciler, öğretmenler ve diğer çalışanlar risk gruplarına ayrılmıştır. Örneğin öğrencilerde herhangi bir risk oluşturan hastalık olup olmadığına bakılmıştır. Kalp hastası, diyabet hastası olan çocuklar belirlenirken, kendisinde hiçbir hastalık olmayan ama birlikte yaşadığı annesinde, babasında, büyük annesinde hastalık olanlar tespit edilerek 'risk değerlendirmesi' yapılmıştır. Ayrıca, öğretmenler ve diğer eğitim çalışanları üzerinden başka bir risk değerlendirmesi yapılmıştır. Bu grupta 50 yaşın üzerinde ve kronik hastalığı olanlar, kalp, hipertansiyon, diyabet vb. bir risk grubu oluşturulmuştur.

Hollanda'da okulları açmaya karar verilirken, hem öğrencilerdeki hem de çalışanlardaki risk grupları okuldan uzak tutulmuştur. Hollanda, Finlandiya gibi ülkelerde okullardaki sınıf mevcutları düşüktür. Sadece sınıflardaki öğrenci sayısı değil, okulların mekânsal olanakları, dezenfektan, el antiseptiği, temizlik gibi sorunlarının bulunmaması, öğrencilerin çok büyük çoğunlukla okula

yürüyerek bisikletle ya da ailelerinin araçlarıyla geliyor olması gibi özellikler sonuçların olumlu olmasında etkili olmuştur.

İsrail'de fiziksel uzaklık, maske, el yıkama gibi olanaklarla birlikte okullar açıldıktan 10 gün sonra, iki ayrı okulda birbirinden bağımsız olarak salgın ortaya çıkmıştır. Salgın okullarda oldukça etkili olmuş ve daha sonrasında salgın İsrail'de ikinci dalganın oluşumuna yol açmıştır. Şu anda İsrail ikinci dalgayı birinci dalgadan daha yüksek hasta sayısı ile birlikte yaşamaktadır.

Çocuklarda, özellikle 10 yaşın üzerinde, 10-19 yaş grubu başta olmak üzere taşıyıcılık, yani kendisi hastalığı asemptomatik olarak geçirip, bulgu vermediği halde bulaştırmacılık epeyce yüksektir. 18-20 milyon insanı okullar açılınca okullara gidip gelmek zorunda bıraktığımız bir sürecin evlere, evler aracılığıyla iş yerlerine ve toplu taşımaya bu hastalıkla ilgili bulaşıcılığı aktarması mümkündür. Okullardaki fiziksel olanaklara baktığımızda, dünyada kabul edilen kapalı bir ortamda bir çocuk ve okuldaki görevli başına dört metrekare alanın sağlanmasının mümkün olmayacağı görülmektedir. Bu konuda yapılan bütün araştırmalarda, bir ile bir buçuk metreyle kıyaslandığında 2 metrenin çok daha etkili olduğuna ilişkin veriler bulunmaktadır. Sınırlı bir fiziksel uzaklığın bu hastalığın bulaştırmacılığının azaltılmasında önemli bir katkısının olmayacağı açıktır.

Özellikle belli bir yaşın altındaki çocukları sürekli maskeyle derslere girip çalışacak, soru sorarken yanıt alırken, maske kullanımından caydıracak bir ortamın yaratılması söz konusu değildir. Özellikle öğretmenler açısından ders anlatımı sırasında ağızımızdan çıkacak, eğer enfekteyse, çocuklar soru sorarken, şarkı söylerken, bağırırken ağızdan çıkan virüsün bir başkasına ulaşma mesafesi bazı kaynaklara göre 9-10 metreye kadar ulaşabilmektedir.

Türkiye'de okulları açmayı planlarken, okullar arasındaki eşitsizliği arttıracak değil, azaltacak önlemler üzerinden bir perspektifle hareket etmek gerekmektedir. Online (uzaktan) eğitime erişme noktasında insanlar ciddi sıkıntılar yaşarken, online eğitim üzerinden bunu yürütmekte ısrar etmenin mevcut eşitsizliği arttırması kaçınılmazdır.

Eğitim ve Bilim Emekçilerinin Eleştiri ve Önerileri

- ✓ İktidar ve MEB salgın karşısında sürekli hazır olduklarını ve gerekli önlemleri aldıklarını iddia ederken, ne tür somut önlemler alındığı belli değildir.
- ✓ Öğrencilerin eğitim ve yaşam hakkı bir bütündür ve Eğitim Sen bunun için mücadele etmektedir. Öğrencilerin, eğitim ve bilim emekçilerinin sağlığını, yaşamını güvenceye almadan eğitim hakkını sağlamak mümkün değildir.
- ✓ Okulların açılmasında 18 milyon öğrencinin yararını, fiziksel ve ruhsal durumunu mutlaka göz önünde bulundurmak gerekmektedir.
- ✓ Pandemi döneminde yapılacak düzenlemelerde oluşabilecek kadro açıklarında, ücretli öğretmen yerine kadrolu ve güvenceli atama yapılması gerekmektedir.
- ✓ Türkiye’de okulların fiziki donanımı ve alt yapısı uzun süredir yetersizdir ve okulların önemli bir bölümünde temizlik sorunu yaşanmaktadır. Nüfus yoğunluğu ve okulların büyük olması hastalık riskini arttırmaktadır. Öğrencilerin pandemi sürecinde yeterli fiziki mesafe olmadan dip dibe eğitim yapması mümkün değildir.
- ✓ ‘MEB okulları açmak istiyor, sendikalar istemiyor’ algısı yaratmak tehlikelidir. Salgından korunmayı ve bulaş riskini minimuma indirmeyi sağlayan tüm tedbirler alındıktan sonra okullar açılabilir.
- ✓ Öğrencilerin gerekli tedbirler alınmadan sosyal alana çekilmesi yeni vaka sayılarını gündeme getirecektir. Öğrenci velilerinin öğrencilerle birlikte okula gelmesi, ulaşım araçlarını birlikte kullanması büyük bir kitleyi riske atmak demektir. Veliler ve öğrencilerin yaşam hakkı riske atılmamalıdır.
- ✓ Eğitimin yüz yüze yapılması esastır. Açık alanlarda yüz yüze eğitim yapılması için okul bahçeleri uygun değildir.
- ✓ Öğrencilerin örgün eğitimden uzaklaşması ve bu sürenin uzaması öğrenciler üzerinde travmatik etkiler yaratmaktadır.
- ✓ Salgın ilden ile ilçeden ilçeye mahalleden mahalleye farklılık gösteriyor. Bölgesel özelliklere göre okulların açılması düşünülebilir. Risk yönetimi bölgesel olarak yapılmalıdır.
- ✓ Okulların hazır olmaması, öğretmenlerin yeterince bilgilendirilmemesi ciddi bir güven sorununu ortaya çıkarmaktadır.
- ✓ Okullar çocuklar ve eğitim emekçileri için güvenli olmadan, bulaştan korunabilecek hale getirilmeden açılmamalıdır.
- ✓ Okullar açılmadan önce fiziksel mesafe ve hijyen planlaması yapılmalıdır. Devlet okullarında bir sınıfta maksimum 12 öğrenci olmalıdır.
- ✓ Türkiye’deki okulların çoğunda temizlik sorunu vardır. Yeni dönemde bu konuda ciddi çalışmalar yapılması gerekmektedir. Okulların kendi bütçesi olmadığı için bu konularda ciddi sorunlar yaşanması kaçınılmazdır.
- ✓ MEB’in başlattığı ‘Okulum Temiz’ belgesi bir komisyon tarafından verilirken, uygulama gerçeklikten uzaktır. 120 sayfalık kılavuz incelendiğinde devlet okullarının, yeterli bütçe ve temizlik personeli olmadan sertifikayı alması mümkün değildir.
- ✓ Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim uygulamalarında öğrencilerin önemli bir bölümü bilgisayar ve internet olmadığı için EBA’ya girememiştir.
- ✓ Online eğitimde herkes erişim sağlasa bile, bunların sosyal yönleri, çocukların fiziki gelişimleri ve insani değerleri konusunda sorunlar ortaya çıkacaktır. Okullar çocukların sosyalleşebileceği en önemli mekânlardır.
- ✓ Pandemi sürecinde eve kapanma nedeniyle öğrencilerde oluşan travma, travma sonrası stres, kaygı ve korku konusunda MEB kapsamlı bir çalışma yürütmelidir.
- ✓ Seyreltilmiş eğitim için fiziksel şart ve donanım söz konusu değil, süreci dijital ortam üzerinden sürdürmek mümkün değildir.

- ✓ Taşımalı eğitimin yoğun olarak yapıldığı yerlerde yemekhaneler ortak kullanılmaktadır. Bu sürecin nasıl yönetileceğine yönelik belirsizlikler söz konusudur.
- ✓ Yeni müfredatın yeni sürece uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekiyor. Pandemi sürecinde mevcut müfredatla yol almak mümkün değil.
- ✓ Okulların açılmasıyla birlikte ek bütçe ihtiyacı ortaya çıkacaktır. Okullar kendi bütçeleri ile giderlerini karşılıyorlar. Bağışlar, salon kiralari, servis gibi kaynaklar olmadığı için ciddi bir bütçe sorunu yaşanmaktadır.
- ✓ Uzman kişilerle, halk sağlığı uzmanları ile iş birliği yapılması ve bunun için ciddi bir bütçe oluşturulması gerekiyor.
- ✓ Bütün okullara ücretsiz maske ve temizlik malzemesi gönderilmelidir. Okullarda temizlik işlerinde görevli personel açıkları kadrolu atama ile giderilmelidir.

Pandemi Döneminde Yükseköğretim

- ✓ 2020 Haziran ayı başına kadar yaklaşık 2,5 aylık süre zarfında idari ve teknik personel, birim amirlerinin keyfi kararlarına göre uzaktan ve dönüşümlü biçimde çalışmak zorunda bırakıldı.
- ✓ Güvenlik görevlileri, sekreteryası alanında çalışan idari personel, temizlik alanında çalışan personel, çay ocağı çalışanları ise pandemi döneminde kesintisiz iş yerine gitti ve bu alanda çalışan emekçiler covid-19 hastalığına yakalandı.
- ✓ Kimi üniversitelerde hiçbir oryantasyon süreci işletilmeden, gerekli önlemler alınmadan idari ve teknik personel geçici süreli biçimde tıp fakültelerine görevlendirildi.
- ✓ Servisler için ayrılan ödenekler düşürüldü, servis hizmeti güzergâhları sınırlandırıldı. İstanbul gibi vaka sayısının fazla olduğu bir kentte 4 vasıta değiştirerek işe gitmek zorunda kalanlar oldu.
- ✓ Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmenin nasıl yapılacağı en önemli sorun. Ölçme değerlendirme her alanda farklı olmalı.
- ✓ Bir dersin uzaktan öğretime göre hazırlanabilmesi için ciddi sayıda destek personele ihtiyaç bulunmakta, Türkiye’de böyle bir destek hizmet ise yok denecek düzeyde.
- ✓ Uzaktan öğretim kapsamında yapılan sınavlar adil değil. Çünkü öğrencilerin içerisinde bulunduğu sınıfsal, sosyal, coğrafi eşitsizlikler gibi hâlihazırdaki eşitsizliklerin derinleşmesine neden oluyor.
- ✓ Kütüphanelere merkezi bir rol düşüyor (açık arşiv oluşturulması gibi).
- ✓ Geçtiğimiz süre zarfında laboratuvar, okul deneyimi gibi uygulamalı dersler için hiçbir hazırlık yok.
- ✓ TÜBİTAK tarafından geçmiş yıllarda geliştirilen ve sonra durdurulan açık ders uygulaması yeniden hayata geçirilmeli.
- ✓ Uzaktan öğretim sisteminde, akademisyenlerin Kişisel Verileri Koruma Kanunu kapsamında yaşayabileceği sorunlara çözüm üretilmeli.
- ✓ Köklü üniversitelerde öğrenci sayısının fazlalığı nedeniyle derslik sayıları yetersiz. Bu sorun dikkate alınmadan seyreltme politikası izlenmemeli.
- ✓ Üniversitelerde maske kontrolü, ateş ölçümü, hastalık belirtisi gösteren öğrenci ya da personel için izlenecek yol haritası gibi en küçük konu başlıkları dahi planlanmalı.
- ✓ Üniversitelerde ciddi bir bütçe sorunu oluşacak, üniversitelere ek bütçe sunulmalı.
- ✓ Düşük internet bağlantı hızı, bilgisayara sahip olmama gibi küçük görülen ancak ciddi engeller yaratan sorunlar karşısında herkesin eğitim hakkını koruyacak basit bir sistem hayata geçirilebilmeli. Dağ köyünde olan, evdeki tek telefondan internete bağlanan öğrenciler yok sayılmamalı.
- ✓ Uzaktan eğitim konusunda “acil uzaktan eğitim” kavramı kullanılmalı. Bunun sadece bu dönem için destekleyici olması gerektiği, ama bu yapılırken de olması gerektiği gibi yapılması talep

edilmeli. Bu haliyle yapılamayacağı vurgulanmalı. Kampüslere dönene kadar uzaktan eğitim olması gerektiği gibi yapılmalı.

- ✓ Üniversitelerde seyreltme yapılarak, fakülteler farklı zaman dilimlerinde ikili ya da üçlü eğitim yaparak ve diğer fakültelerin de dersliklerini kullanarak yüz yüze eğitime geçilmelidir.

Kadın Eğitim Emekçileri Açısından Sürecin Değerlendirilmesi

- ✓ Pandemi kadınları da çocukları da çok fazla etkiledi. Çocukların evde ve kapalı alanda olması, özel bakıma ihtiyacı olan yaşlıların ve kronik hastalığı olanların evlere kapanması kadınların üzerindeki yükü daha da arttırdı ve psikolojik olarak çok zorladı. Bu nedenle okul rehberlik servisleri kendileri için hazırlanan rehberler doğrultusunda ebeveynlerle ve çocuklarla etkileşim içinde olmalı.
- ✓ UNICEF'in hazırladığı rehber kitapçıklar üzerinden bazı araştırmalar, değerlendirmeler, bilgilendirici çalışmalar yapılmalı.
- ✓ Eğitim öğretim kademelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dair ders oluşturulmalı ve bu ders müfredata eklenmeli. Bu dersin içeriğinin hazırlanması için atölye çalışmaları yapılmalı.
- ✓ Sosyal medya aracılığıyla, toplumsal cinsiyet eşitliğine dair çeşitli videolar ve görsellerle farkındalık oluşturmali.
- ✓ Eğitimin içeriği, ücretli ebeveyn izni, çocukların bakımı gibi toplumun geniş kesimlerini etkileyen başlıklar üzerinden toplumun tüm kesimleriyle birlikte ortak mücadele yürütülebilmesinin yolları aranmalı.
- ✓ Güvencesiz çalışma, ücretli, sözleşmeli ayrımı emekçiler arasında eşitsizliğe neden olmaktadır, güvenceli çalışma hakkı mücadelesi ortaklaştırılmalı. Hukuksuz ihraç edilen arkadaşlarımızla dayanışma büyütülmeli.
- ✓ Salgın döneminde kadına yönelik şiddetin daha da arttığı bir süreç yaşıyoruz. Bu süreçte yerel yönetimlerle, kadın örgütleriyle iş birliği yapılarak kadın danışma birimleri kurulmalı.
- ✓ Kadınların daha fazla iletişim içinde olabileceği, dayanışmayı güçlendireceği ortamlar yaratılmalı.
- ✓ Eşitlikçi, özgürlükçü bir toplumsal cinsiyet rejimini inşa edebilmek için sendikal mücadelemiz kararlılıkla sürdürülmeli.
- ✓ Kadın emekçiler olarak dayanışmayla kendimizi güçlendirmeliyiz.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Eylül ayı içinde okulların hangi koşullarda açılabileceğine karar verirken, epidemiyolojik verilere bakarak hareket etmek, fiziksel uzaklığın nasıl sağlanabileceği, çocuklara maske taktırmanın hangi koşullarda sağlanabileceği, bir sınıf ortamında kaç öğrenciye ders verilebileceği gibi ilkeler belirlemek ve bu ilkeler ışığında hazırlanacak rehberler üzerinden bu konuyu ele almak gerekmektedir.

Okullarda iş yeri hekimliği ve iş yeri hemşireliğinin bu süreçte önemli katkısı olacağı dikkate alınmalıdır. İş yeri hekimleri ve iş yeri hemşirelerinin okullardaki çalışanlar üzerinde, onları risk gruplarına ayırmak, bağışıklama durumlarını izlemek, sağlık durumlarını izlemek, çalışma koşullarını belirlemek açısından çok önemli işlevleri olacaktır.

Okullar aynı zamanda, 'okul sağlığı' anlayışı çerçevesinde öğrencilerin hem risk gruplarına ayrılması, hem sağlıklarının gözetilmesi, hem de en küçük bir problem söz konusu olduğunda buna müdahale edilebilecek bir yaklaşımın benimsenmesi açısından önemlidir. Kovid-19 salgını, ülke genelinde 'okul sağlığı' yaklaşımının acilen hayata geçirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Okulların açılması ile ilgili değerlendirme yaparken bölgeler, iller, hatta ilçeler arasındaki farklılıkları da gözetmek gerekmektedir. Dolayısıyla eğer merkezi bir karar verilmesi tercih edilecekse, o zaman salgın açısından, hastalığın en fazla görüldüğü illeri referans alarak karar vermek gerekmektedir. Bölgesel olarak, il ve ilçelere göre durumu yakından izleyip, olası müdahaleleri zamanında planlamak salgınla mücadelede işimizi kolaylaştırabilecektir.

Okulların açılmasına karar verilmesi durumunda, fiziki mesafe başta olmak üzere her türlü teknik hazırlık yapıldıktan sonra eğitim emekçilerinin ateş ölçümlerinin düzenli aralıklarla yapılması, sınıfların sık sık havalandırılması, günlük temizliğin yapılması, yine servis ve benzeri şeylerin düzenlenmesi gerekmektedir.

Okullar açık olduğunda fiziksel mesafenin ayarlanması, hijyen malzemelerinin eksiksiz bir şekilde okulda olması, bu malzemelerin velilerden ya da öğretmenlerden para toplanarak değil de devlet tarafından ücretsiz bir şekilde karşılanması gerekmektedir.

Sağlık Bakanlığı'nın sağlık meslek birlikleri, eğitimciler ve konunun bütün taraflarıyla bir araya gelip pandemi konusunda alınacak tedbirleri konuşması ve bu konuda ortak bir planlama yapılması gerekmektedir.

Okulların açılıp kapanması siyasi iktidarın tek başına vereceği bir karar olmamalıdır. MEB ve Sağlık Bakanlığı, sendikalar, meslek örgütleri ve bilim insanlarıyla oturup bir rehber ve eylem planı çıkarmalı, o rehber ve eylem planı eşliğinde okulların açılıp açılmayacağına, ne zaman açılacağına, hangi koşullarda eğitim öğretimin sürdürüleceğine karar verilmeli ve farklı olasılıklar hesaba katılmalıdır.